

La tesi doctoral d'Antoni Vicens Pujol analitza les deficiències del marc normatiu espanyol contra la delinqüència organitzada

La tesi doctoral d'Antoni Vicens Pujol, defensada a la Universitat de les Illes Balears, analitza el marc normatiu articulat específicament per prevenir i controlar la delinqüència organitzada, i conclou que presenta deficiències greus tant en els plantejaments políticocriminals com en la formulació tecnicolegislativa. L'estudi *Organizaciones y grupos criminales. Aproximación crítica a las categorías sinérgicas colectivas en el derecho penal* l'ha dirigit el doctor Antoni Gili Pascual, professor del Departament de Dret Públic de la UIB.

L'investigador Antoni Vicens. Foto: UIB

L'estudi destaca que les deficiències de la legislació espanyola es manifesten, especialment, en l'esfera del Dret penal substantiu, és a dir, en les normes promulgades per l'Estat que estableixen els delictes i les penes que els corresponen i que es recullen en el Codi Penal. L'investigador apunta que des dels anys vuitanta del segle XX es varen començar a introduir diverses figures delictives –principalment en matèria de tràfic de drogues i blanqueig de capitals– mancades d'una definició i reflexió teòrica suficient. Les successives reformes del Codi Penal en aquesta matèria no només no varen corregir els errors inicials sinó que els varen agreujar, i es provocaren vertaderes ruptures en el sistema penal. El resultat de tot plegat és un cos punitiu en el qual coexisteixen categories jurídiques que responen a pressupòsits i tècniques legislatives difícilment reconciliables, de manera que la seva harmonització és poc menys que impossible.

Els efectes de les deficiències tecnicolegislatives descrites en la tesi doctoral també es noten en l'esfera del Dret processal. Hi ha omissions significatives en la regulació de figures com el *lliurament vigilat* o l'*agent encobert* que comprometen seriosament la planificació, la direcció i la coordinació de les operacions policiaques contra la delinqüència organitzada i que dificulten l'obtenció lícita de proves de càrrec.

L'estudi de Dret comparat mostra com deficiències semblants a les constatades en el cas espanyol també apareixen en altres ordenaments jurídics europeus, com l'alemany, el suís, el francès, el belga o en la legislació antimàfia italiana. Un dels problemes principals compartits amb altres ordenaments jurídics estrangers és, precisament, la definició del concepte jurídic d'*organització criminal*. L'investigador planteja la necessitat de disposar d'una definició legal que sigui suficientment precisa per complir les exigències que provenen del principi de legalitat i que, a la vegada, sigui suficientment polivalent perquè sigui útil des del punt de vista operatiu.

En aquest sentit, la tesi doctoral analitza exhaustivament els conceptes d'*organització* i *grup criminal*, continguts respectivament en els articles 570 *bis* i 570 *ter* del Codi Penal. L'estudi comprèn l'adequació d'aquests conceptes a diferents models teòrics de delinqüència organitzada que s'ofereixen des de la criminologia; la seva adequació a les descripcions normatives proposades des d'instàncies internacionals (convenis de les Nacions Unides i decisions marc de la Unió Europea); i, finalment, la seva adequació als postulats mantinguts per la Sala Segona del Tribunal Suprem.

Fitxa de la tesi doctoral

Títol:

Organizaciones y grupos criminales.
Aproximación crítica a las categorías
sinérgicas colectivas en el derecho penal

Autor:

Antoni Vicens Pujol

Programa de doctorat:

Dret Públic

Departament:

Dret Públic

Director:

Antoni Gili Pascual